

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Sylvia Smolková

Regionálna geografia - súbor pracovných listov

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Sylvia Smolková

Kontakt na autora UZ: ZŠ s MŠ Lipovce, Lipovce 125,
zssmslipovce@gmail.com

Názov: Regionálna geografia - súbor
pracovních listov

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** <Mgr. Alena Vargová>

ISBN 978-80-565-0392-8

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

OBSAH

1. POLOHA OBCE.....	4
2. HISTÓRIA OBCE A KULTÚRNE PAMIATKY	10
3. SÚČASNOSŤ OBCE.....	13
4. PRÍRODA, PRÍRODNÉ POMERY A MOŽNOSTI CESTOVNÉHO RUCHU	14
5. MIESTNE NÁZVY A OBJEKTY	18
6. LUDOVÉ REMESLÁ.....	22
7. ZDROJE.....	23

1. POLOHA OBCE

Doplňte chýbajúce údaje týkajúce sa polohy obce Šindliar. Pomôžte si internetom.

Uveďte nadmorskú výšku obce Šindliar: .....

Zaraďte obec Šindliar do územnosprávneho členenia Slovenska:

kraj: ....., okres: .....

K erbom Šindliara a troch susedných obcí doplňte správne názvy obcí, ktorým erby patria:

.....

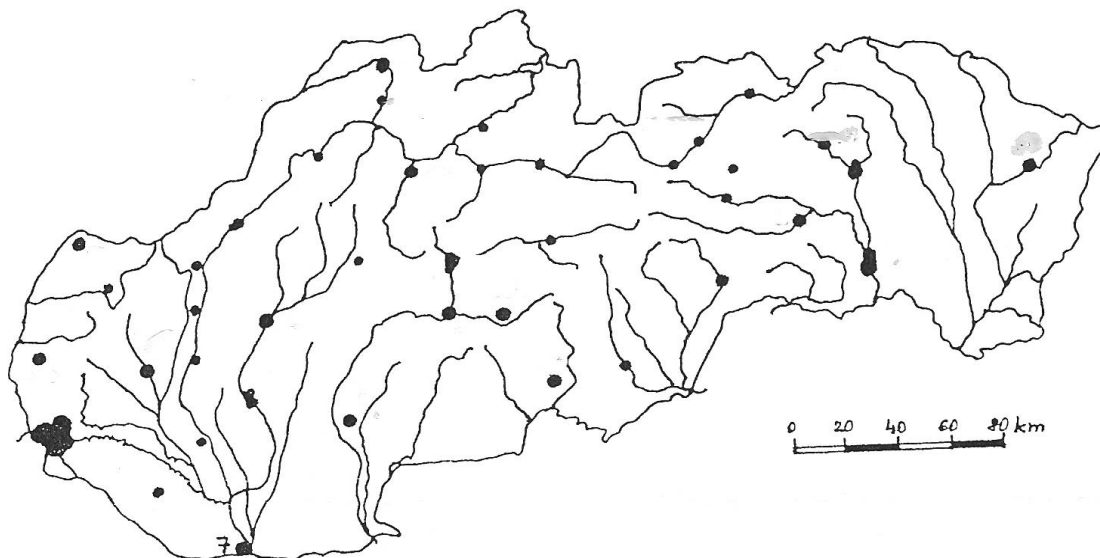
Napište názvy dvoch geologických jednotiek (pohorí), ktoré obklopujú obec Šindliar:
jadrové pohorie – ruly, vápence, dolomity: .....
flyšové pohorie – pieskovce, zlepenca a ílovce: .....

Územie obce Šindliar patrí hydrologicky k povodiu .....
Cez obec Šindliar preteká ..... potok
s prítokom ..... potok.
Územím preteká aj ..... jarok.

Priradiť správne svetovú stranu k celku, ktorý obec Šindliar obklopuje:

Sever	Sluňa
Juh	Buče
Východ	Skala
Západ	dolina Kopytovského potoka

Farebne doplňte do obrysovej mapy Slovenska polohu obce Šindliar.

Úloha na skupinovú prácu pre žiakov: Zhotovenie erbu obce Šindliar z odpadového materiálu (vrchnákov z pet fliaš)

Pomôcky: výkres A2 alebo kartón, lepidlo, nôž, 2 čierne koráliky, vrchnáky z pet fliaš: 55 čiernych, 17 žltých, 42 bielych, 8 svetlozelených, 18 tmavozelených, 150 modrých

Postup práce:

Na výkres alebo kartón si predkreslíme erb obce podľa obr. 1 a postupne prilepujeme vrchnáky podľa farieb na erbe. Niekoľko vrchnákov je potrebné prerezať na dve polovice. Obrázok si počas lepenia upravujeme a prispôbujeme vrchnákom. Ako oči môžeme nakoniec použiť koráliky (obr. 2).

obr. 1

obr. 2

Doplňte chýbajúce údaje v legende mapy:

Pomocou mapy zistíte, ktorá turistická značka vedie z obce Šindliar na:

- a) Homôlku .....
- b) na sedlo Smrekovica .....

Pomocou mapy vypočítajte čas potrebný na túru zo Šindliara na:

- a) Homôlku .....
- b) na sedlo Smrekovica .....

2. HISTÓRIA OBCE A KULTÚRNE PAMIATKY

V nasledujúcom texte týkajúcom sa histórie obce Šindliar zakrúžkujte správne možnosti.
Pomôžte si internetom.

Prvá zmienka o obci Šindliar pochádza z roku 1331 / 1441. Založená bola dohodou medzi šľachticom Boržom / Merše zo Svinie a Mikulášom Švindliarom / Šindliarom, na zalesnenom mieste medzi obcou Štefanovce a pohorím Branisko / Slanské vrchy. Názov obce Šindliar, ktorá už v roku 1336 dokázateľne existovala, je odvodený od mena jeho zakladateľa, resp. od výrobcov šindľov / šidla. Významnou kultúrno-historickou pamiatkou je zrekonštruovaný starý kostol zasvätený sv. Michalovi archanjelovi / sv. Jurajovi, ktorý má typické prvky gotiky. Predpokladá sa, že jeho časť bola postavená okolo roku 1300. V kostole sa nachádza hlavný oltár / obraz. Hnutelnou pamiatkou je aj gotický zvon / križ z 15.storočia, ktorý je umiestnený vo veži nového kostola.

Pod nasledujúce obrázky dopíš, ktorý z kostolov je starý a ktorý nový.

obr. 3

obr. 4

.....

V katastri obce sú na voľný odber zachytené 3 minerálne / termálne pramene. Najznámejší z nich je Šejk / Sultán, z ktorého bola začiatkom 20. storočia voda dodávaná do obchodnej siete (obr. 5). Počas prvej / druhej svetovej vojny bola plniareň zničená a jej prevádzka sa už viac neobnovila. Budova plniarne bola potom ešte využívaná ako detské ihrisko / sklad pre JRD. Minerálna voda postupne stráca na sútoku / prietoku. Štátny zdravotný ústav vykonal 6.

júna 1900 / 6. júna 2000 rozbor minerálnej vody, ktorý potvrdil, že minerálna voda je zdravotne nevhodná / zdravotne vhodná. Z chemického hľadiska vykazuje vysoký obsah železa / ocele. Rozboru boli podrobené aj ďalšie dva pramene pravý a ľavý / horný a dolný (obr. 6). Pramene vykazujú znateľný pach po jahodách / sírovodíku a zvýšený stupeň kyslosti / sladkosti.

obr. 5

obr. 6

fľašková etiketa minerálnej vody Sultán zo zaniknutej plniarne v Šindliari

Tabuľka vyjadruje rozbor minerálnej vody v katastri obce Šindliar:

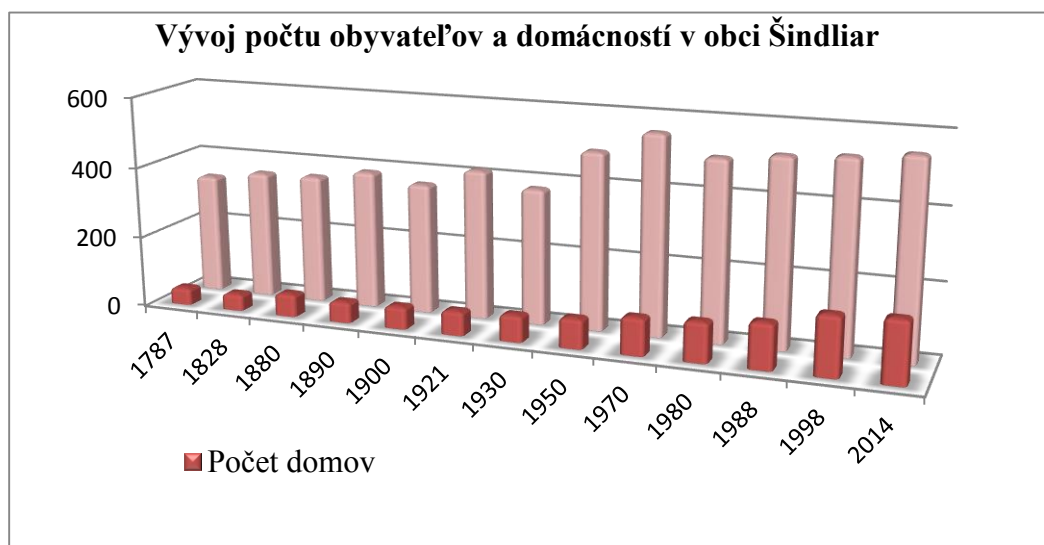
Prameň/ zloženie	Sultán	Ľavý	Pravý
dusičnany	0,59 mg / l	0,74 mg / l	1,51 mg / l
dusitany	0,005 mg / l	0,005 mg / l	0,005 mg / l
amónne ióny	0,675 mg / l	1,654 mg / l	1,609 mg / l
chloridy	81,00 mg / l	198,5 mg / l	180,00 mg / l
mangán	1,791 mg / l	0,23 mg / l	0,763 mg / l
sírany	283,2 mg / l	361,00 mg / l	237,1 mg / l
železo	126,46 mg / l	0,253 mg / l	3,07 mg / l
horčík	492,98 mg / l	99,71 mg / l	58,37 mg / l
vápnik	17,50 mg / l	754,49 mg / l	833,61 mg / l
vápnik a horčík	310,0 mmol / l	22,7 mmol / l	23,2 mmol / l
vodivosť	0,59 mS / m	498,0 mS / m	472,0 mS / m

Pomocou údajov v tabuľke zistite názov prameňa, ktorý:

- a) obsahuje najviac železa .....
- b) obsahuje najviac dusičnanov .....
- c) obsahuje najmenej vápnika .....
- d) obsahuje najmenej mangánu .....
- d) má najvyššiu vodivosť .....

Tabuľka a graf vyjadrujú údaje o vývoji počtu obyvateľov a domácností v obci Šindliar.

Rok	Počet obyvateľov	Počet domácností
1787	337	48
1828	359	47
1880	362	64
1890	388	59
1900	366	63
1921	418	68
1930	380	75
1950	495	84
1970	557	105
1980	503	112
1988	521	128
1998	531	167
2014	548	175

Pomocou tabuľky a grafu zistite:

- a) V ktorom roku bol zaznamenaný najvyšší počet obyvateľov obce .....
- b) V ktorom roku bol zaznamenaný najvyšší počet domácností v obci .....
- c) Koľkokrát počas uvedeného obdobia klesol počet obyvateľov v obci .....
- d) O koľko stúpol počet obyvateľov obce za uvedené obdobie .....
- e) O koľko stúpol počet domácností v obci za uvedené obdobie .....

3. SÚČASNOSŤ OBCE

Doplňte chýbajúce údaje v texte:

V obci Šindliar sa nachádzajú 2 kostoly, obidva zasvätené sv. ....
Za obcou Šindliar smerom do Fričoviec sa pri ceste nachádza ..... vystavaná
okolo roku 1830, keď v obci zúrila ..... V súčasnosti žije v obci
..... obyvateľov prevažne ..... národnosti, približne $\frac{1}{5}$ z nich tvorí
..... národnosť. Väčšina obyvateľov sa hlási k ..... náboženstvu.

V roku 1964 bola v obci zrušená základná škola a v jej priestoroch dnes sídli
..... Základnú školu navštevujú žiaci v susednej obci .....
Aktuálnym starostom obce je ..... a duchovným otcom
..... Rozloha obce Šindliar je ..... ha. V obci Šindliar sa
nachádzajú dve predajne potravín: štátna ..... a súkromná .....

V obci fungujú dve poľnohospodárske spoločnosti zaoberajúce sa rastlinnou a živočíšnou
výrobou: ..... a ..... V obci sa chovajú prevažne
....., ale i kozy, kravy a hydina. V minulosti sa v kameňolome na Baniskách ťažila
..... ruda, v súčasnosti niektorí občania ťažia .....

V nasledujúcom texte zakrúžkujte správnu odpoveď:

V obci Šindliar sa nachádza:

plynovod	ÁNO	NIE
vodovod	ÁNO	NIE
kanalizácia	ÁNO	NIE
tenisové kurty	ÁNO	NIE
dom smútku	ÁNO	NIE
autoservis	ÁNO	NIE
lyžiarsky vlek	ÁNO	NIE
sklárstvo	ÁNO	NIE
knižnica	ÁNO	NIE
zámočníctvo	ÁNO	NIE
stolárstvo	ÁNO	NIE
oprava obuvi	ÁNO	NIE
kovovýroba	ÁNO	NIE
materská škola	ÁNO	NIE
supermarket	ÁNO	NIE

Vymenujte aspoň dve kultúrne podujatia, ktoré sa pravidelne konajú v obci Šindliar:

.....
.....

4. PRÍRODA, PRÍRODNÉ POMERY A MOŽNOSTI CESTOVNÉHO RUCHU

Priradte správne pôdne typy k miestam, na ktorých sa v katastri obce vyskytujú:

hnedé pôdy	vápence, dolomity
nivné pôdy	listnaté lesy
rendziny	roviny a dolina Kopytovského potoka

Napíšte najviac zastúpený druh ihličnatých a listnatých stromov v obci:

ihličnatý: .....

listnatý: .....

Vymenujte chránené územia (prírodné rezervácie) nachádzajúce sa v katastri obce Šindliar:

PR ..... (rozloha 2,68 ha, od roku 1980)

PR ..... (rozloha 7,69 ha, od roku 1993)

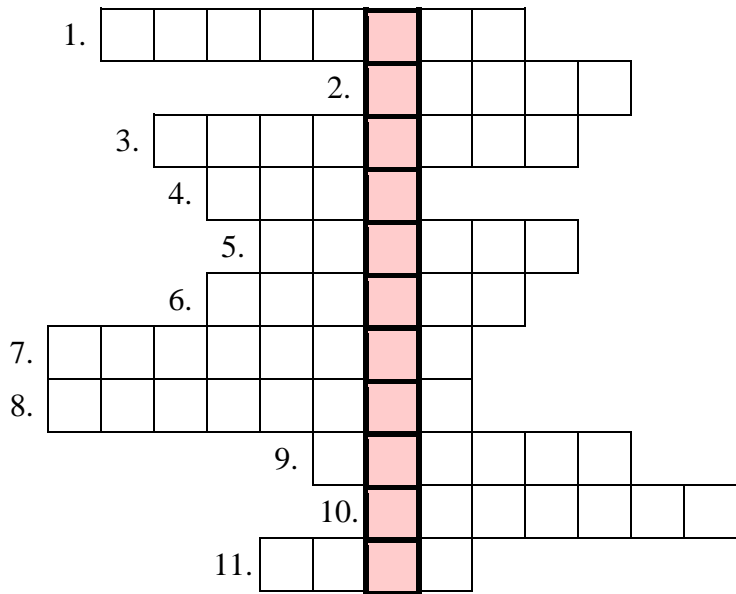
K obrázku doplňte názov vzácného endemitu, ktorý sa vyskytuje v jednej z prírodných rezervácií v katastri obce Šindliar:

obr. 7

Aj najbližšie okolie obce Šindliar poskytuje veľa možností pre cestovný ruch. Tajnička ukrýva názov turistického strediska v Šindliari.

1. Názov jaskyne pri Lipovciach (obr. 8)
2. Lačnovský potok vytvoril krásny Lačnovský ..... (obr. 9)
3. Zrekonštruovaný kaštieľ v susednej obci ..... (obr. 10)
4. Národná prírodná rezervácia: Kamenná ..... (obr. 11)
5. Jeden z vrchov s nadmorskou výškou 1064 m n.m.
6. Menší horský hotel v Lipovciach (obr. 12)
7. Najznámejšia minerálna voda v Lipovciach (obr. 13)
8. Tzv. skalné okno /raj pre horolezcov/ (obr. 14)
9. Malebná, takmer vyľudnená dedinka v kopcoch nad Šindliarom (obr. 15)
10. Jeden zo skalných útvarov: ..... stĺp (obr. 16)
11. V Lipovciach pri kostole sa nachádza chránená Lipovecká ..... (obr. 17)

obr. 8

obr. 9

obr. 10

obr. 11

obr. 12

obr. 13

obr. 14

obr. 15

obr. 16

obr. 17

5. MIESTNE NÁZVY A OBJEKTY

POPREDHADZOVANÉ PÍSMENÁ: (Zostavte správne miestne názvy)

VISLACNA .....

RELAOKU .....

DELŠIN .....

ZINECKO .....

VARONÁCIF .....

SKRÝVAČKA: (V každej vete je ukrytý jeden z miestnych názvov v obci)

Kamión prevážal kopy tovaru.

Zo zahraničia priviezol aj mega liadok.

Naši otcovia orú, ba nedbajú aj deti na pomoc zavolať.

Pomáhal aj Izák, rutina to bola preňho.

PÄŤSMEROVKA:

Nájdite v päťsmerevke nasledujúce pojmy z miestneho slovníka: cifrovaná, dol, haj, heľa, homôlka, hradisko, hrún, kovadlo, kozinec, skala, slacvina, šindle, výhonky, zákrut. Zvyšných 6 písmen tvorí tajničku: .....

Á	S	H	O	M	Ô	L	K	A
C	N	R	K	Y	U	D	O	L
E	Š	A	O	K	Z	N	H	A
N	I	D	V	N	Á	Ú	E	K
I	N	I	A	O	K	R	Ľ	S
Z	D	S	D	H	R	H	A	J
O	L	K	L	Ý	U	F	L	T
K	E	O	O	V	T	Á	I	N
A	N	I	V	C	A	L	S	C

K nasledujúcim obrázkom z katastra obce Šindliar doplňte čo a v ktorej časti obce sa na obrázkoch nachádza:

6. ĽUDOVÉ REMESLÁ

V nasledujúcom texte o šindliarstve, najrozšírenejšom remesle v obci Šindliar od dávnych čias, je niekoľko chýb (v každej vete 1 chyba). Skúste ich nájsť a opraviť.

Kovový šindel bol v minulosti najpoužívanejšou strešnou krytinou. ....
Šindle sa vyrábajú najmä z dreva rýchlo rastúcich ihličnatých stromov. ....
Vyrábajú sa aj z tvrdého listnatého dreva, ktoré má nízku životnosť. ....
Zvyčajne sú šindle široké 60 až 120 *mm* a dlhé 400 – 500 *cm*. ....
Drevený šindel je na jednej strane ostro skosený a na druhej má žliabok. ....
Tieto dve strany šindľa do seba vôbec nezapadajú (obr. 18). ....
Spôsob výroby šindľov je vzhľadom na ich trvanlivosť nepodstatný. ....
Šindle sa vyrábajú tromi spôsobmi: štiepaním alebo rezaním. ....
Štiepaný šindel sa vyrába ručne a má kratšiu životnosť. ....
Rezaný šindel je potrebné rezať proti vláknam, aby sa neštiepil. ....
Stručnú tradíciu šindliarstva poskytuje aj náučná tabuľa (obr. 19), ktorá je umiestnená v obci pri tenisových kurtoch. ....

obr. 18

Vymenujte 3 stavby v Šindliari, na ktorých sú použité šindle:

.....
.....
.....

obr. 19

7. ZDROJE

- Kronika obce Šindliar
- Rebro, Augustín: Vzácne a obdivované vody Slovenska, vytlačil SAP, s.r.o., 1996
- Vlastivedný slovník obcí na Slovensku
- vlastný archív a fotografie

Erby:

<http://files.branisko-vg.webnode.sk/200000079-b9af2baa8a/fricovce.jpg>

http://www.saris.eu.sk/lipovce/index.php?option=com_datogallery&Itemid=7&func=wmark&mid=1

<http://files.branisko-vg.webnode.sk/200000095-b1a63b2227/sindliar%20erb.gif>

<http://www.ngw.nl/heraldrywiki/images/5/50/Stefanovcep.jpg>

Obrázky k tajničke:

<http://blog.sme.sk/blog/4606/205960/Zla-diera.jpg>

<http://www.severovychod.sk/img/logos/267/original/Kamenn%C3%A1%20baba.jpg>

http://www.naucnehodniky.sk/obrazky/16_1_s.jpg

http://www.nahuby.sk/images/fotosutaz/2007/04/24/pavol_keselak_61541.jpg

<http://img.ephoto.sk/images/content/old/Image/PhotopointSR/PO/lacnov/22.jpg>

<http://www.travelguide.cz/facilities/tg/full/2338-3.jpg>

http://www.saris.eu.sk/lipovce/index.php?option=com_datagallery&Itemid=7&func=wmark&oid=11

http://www.saris.eu.sk/lipovce/index.php?option=com_datagallery&Itemid=7&func=wmark&oid=21

Šindliarstvo

https://www.google.sk/search?q=v%C3%BDroba+%C5%A1ind%C4%BEov&safe=active&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=p3ckU4bpHaWLyAP14YHwCw&ved=0CAcQ_AUoAQ&biw=1247&bih=726#facrc=_&imgdii=vjw8AASmxcxCVM%3A%3BEYrfuo4BqMPp8M%3Bvjw8AASmxcxCVM%3A&imgrc=vjw8AASmxcxCVM%253A%3BURgOHC9kbCkdSM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.asb.sk%252Fbuxus%252Fimages%252Fcache%252F600xXXX%252Ffotogaleria%252Ffotogalerie%252Fstavebnictvo%252Fpouzitie_drevenych_sindlov_pri_rekonstrukciach_sikmych_striech_fotoalbum%252F01-rek-wondracek-big-image.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.asb.sk%252Fstavebnictvo%252Fstarchy%252Fpouzitie-drevenych-sindlov-pri-rekonstrukciach-sikmych-striech%3B600%3B312

obr. 7

https://www.google.sk/search?q=jazy%C4%8Dn%C3%ADk+sib%C3%ADrsky&safe=active&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=ZLMkU-SXIMn8ygPQkoKADQ&sqi=2&ved=0CAcQ_AUoAQ&biw=1247&bih=769#facrc=_&imgdii=&imgrc=nwBBSID97ytgnM%253A%3BZwa5eHxn-A5bFM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.nahuby.sk%252Fimages%252Ffotosutaz%252F2011%252F12%252F05%252FLigularia-sibirica%252Femilia_smikova_303741.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.nahuby.sk%252Fobrazok_detail.php%253Fobrazok_id%253D303741%3B620%3B617